

Verslag 8e GWSW Leveranciersoverleg

Vrijdag 10 november 2023, 9:30u-11:00u via een MS Teams video-overleg

Aanwezigen	Organisatie	Aanwezigen	Organisatie
Joep Taminiau	Sweco	Matthé Van Koetsveld	GWSW OPERA
Myron Ramkisoen	Sweco	Stefan Pols	RIOX
Frank Jan Uittenbogaart	DG Groep / GISIB	Gijs Remmerswaal	Purple Polar Bears
Peter Meissen	i-Sago	Almar van Kesteren	Dataquint
Arno van As	Pro Ewijk / SCS	Hendrik Kingma	Riodesk
Hans van Keeken	Kragten	Eric Akkerman	iAsset
Bram van Bekkum	MJ Oomen	Nick van Gils	Betabit
Eric van Gorkom	i-Sago	Luuk Wijnholts	BIM Connected
Rachel Alberts	VanderValk+de Groot	Maryam Sajjadian	Taxonic
Yeray Guzmán Padrón	VanderValk+de Groot	Tomas van Ham	Siemens
Alex Kalden	TransMeto	Dirkjan Schenau	Cadac
Jan Cornelis van der Vliet	Van der Vliet Wateradvies	Marcel de Lange	Sweco
Namens Stichting RIONED			
Marinus Vonhof	Projectleider Datamodel en Applicaties	marinus.vonhof@marivon.nl	
Eric Oosterom	Programmamanager	eric.oosterom@rioned.org	

1. Welkom, mededelingen, agenda vaststellen.

Eric O. verwelkomde de deelnemers aan de online vergadering. Geen mededelingen, behalve enkele afmeldingen. Agenda conform voorstel vastgesteld. Verslag vorige Leveranciersoverleg ongewijzigd vastgesteld.

Ter toelichting, het GWSW Leveranciersoverleg is het formele forum waar applicatiebouwers en -leveranciers (minimaal eenmaal per jaar) kunnen inspreken naar de GWSW-beheerorganisatie en -programmamanager over governance, procedures, inspraak, ontwikkelwensen en knelpunten bij ondersteuning en implementatie. Het is niet de plek voor technische vragen, die horen in de respectievelijke werkgroepen of rechtstreeks naar de GWSW beheerorganisatie. Het leveranciersoverleg is een vorm van borging van transparantie en draagvlak bij direct belanghebbenden, wat een belangrijk onderdeel is van de erkenning van Stichting RIONED met het predicaat 'uitstekend beheer' door Forum Standaardisatie.

2. Bespreekpunten ingebracht door deelnemers

Vooraf zijn geen bespreekpunten ingezonden.

Gijs: Wij doen data-integratieprojecten, afgelopen jaar bijvoorbeeld een project met zes gemeenten waarvan één de rioleringsdata direct van de GWSW-server wilde benutten. Toen viel ons op dat niet van alle begrippen definities aanwezig zijn en soms definities niet duidelijk waren.

Eric vG: Eens. In de GWSW-ontologie is voor veel concepten, en zeker voor objecten, op basis van onderscheidende kenmerken hun betekenis af te leiden, maar tekstuele definities ontbreken soms nog.

Eric O.: Ik stel voor dat het modelleerteam de lege definities gaat proberen te vullen. Dat betekent dat komende maanden een voorstel gemaakt wordt ter bespreking in de werkgroep Basis in maart 2024. Publieke review zal dan in april/mei zijn.

Dirk-Jan: Kan de relatie NLCS-GWSW toegelicht worden? Hoe wordt in ontwerp-applicaties hiermee gewerkt? Is datacontrole mogelijk op de aanwezige velden? Corné: NLCS en GWSW zijn

geharmoniseerd, en omdat NLCS nog geen ontologie heeft voor publicatie van de stijling, is het deel Riolering uit de NLCS opgenomen in het GWSW. In de toekomst kan dat omgezet worden. Zorgt nu wel voor naadloze integratie. Bij GWSW-Geo wordt hiervan gebruik gemaakt, de GIS-presentatiestijling is grotendeels gebaseerd op de CAD-symbologie. Applicaties kunnen het vanaf de GWSW-server gebruiken of downloaden, het is nog niet overal geïmplementeerd maar wel steeds meer.

Maryam: Heeft vragen over modelrelaties, met name 'HasConnection'. Eric en Marinus: Mail naar gsw@rioned.org en we beantwoorden ze graag.

Almar: Is iets te zeggen over de adoptiegraad van IMBOR en GWSW en hoe die twee naar elkaar toe gaan groeien?

Eric O.: IMBOR is inmiddels gangbaar en vanzelfsprekend voor de meeste opdrachtgevers. Ons beeld is dat veel applicaties in UI en onderliggende database conform IMBOR-begrippen werken. Omdat er verder geen verplichtingen zijn (formaten, minimale datasets, kwaliteitseisen), zijn de concrete use cases verder nog niet helder. Er is dus behoefte aan beter specificeren en ondersteunen van toepassingen. Dat gebeurt in het BORIUS-programma, waar gewerkt wordt aan een roadmap, waarbij ook de GWSW-ontwikkeling en -mogelijkheden een plek krijgen, want die integratie moet naadloos worden. Het is wel een taai proces, waar naast technische uitdagingen vooral financiering en verhouding tot andere programma's een rol spelen.

Frank-Jan: Ik herhaal mijn en SIG-BOR eerdere pleidooi dat integratie nodig en mogelijk is en door CROW en RIONED met andere partijen zo snel mogelijk gerealiseerd moet worden. Leveranciers kunnen met hun expertise helpen een ambitieuze en ook realistische roadmap te maken. Er is nu momentum, laten we dat benutten en vasthouden. Eric O.: Eens, graag. Zal dit meenemen naar het BORIUS-team. We willen het voor leveranciers zo eenduidig mogelijk maken, zodat implementatie eenvoudiger is en de time-to-market korter. Dat vraagt ook duidelijkheid en doortastendheid van de leveranciers, die nu soms makkelijk dingen vragen, maar vervolgens lang niet altijd tot implementatie overgaan. Daarbij komt dat opdrachtgevers lang niet altijd weten wat precies te vragen en te verwachten, en daar kunnen leveranciers (pro)actief hun klanten én de sector verder helpen.

Peter: Wat hierbij nog in belangrijke mate ontbreekt, is story-telling. RIONED biedt ook veel meer technische kennis en toelichting dan gebruiksverhalen en laagdrempelige, herkenbare verhalen en instructies over 'wat heb je eraan?' en 'waarom zou je dingen ombouwen en implementeren?'.

Almar vult aan dat daarbij Mens en Organisatie niet mogen ontbreken, daar loopt teveel op vast.

Gijs benadrukt dat de urgentie duidelijk is, de potentie ook. 'Op een eilandje' en maatwerk kán echt niet meer. Het is dus zaak om veel meer te dóen, te laten zien, voorlopers te helpen en in de spotlights te zetten, en kwartiermakers in staat te stellen met goede verhalen en goede ondersteuning te gaan bouwen. VNG en CORE kunnen daar een sleutelrol spelen.

Frank-Jan: Eens. Helaas zijn de (info en apps bij de) standaarden te technisch, het moet simpeler en meer plug & play.

Stefan: Maken voor registratie en uitwisseling van gegevens van aansluitleidingen gebruik van API's. De GWSW-services werken prima. Is nu nog raadplegen, niet muteren. Wordt daaraan gewerkt? Hoe kan daar een gezamenlijke dataplek voor ontstaan?

Eric: Niet rechtstreeks door RIONED, wel in de markt, zie de inbreng die Matthé zo geeft rondom inmeten. Als daarvoor een platform nodig is, dan zal RIONED dat onderzoeken en faciliteren, liefst samen met leveranciers en CROW (BORIUS). De API's op de GWSW-server zijn er nu voor upload, nulmeting en alle formaten die de GWSW-server biedt (GML, CityGML, Geopackage, HydX).

Meerdere deelnemers: Is het mogelijk ook GeoJSON daaraan toe te voegen? Meerdere leveranciers onderschrijven dat als waardevol.

Eric en Marinus: Gaan we onderzoeken en proberen te realiseren. Vanuit de GeoServer plug-in op https://apps.gwsw.nl/item_geo zou dat goed moeten kunnen.

3. Wensen voor het beheerproces?

Vanuit de aanwezigen leveranciers waren geen vragen of wensen over het beheerproces van de GWSW-standaard. De wens tot meer afstemming met andere standaarden blijft.

4. Toelichting op Proof-of-Concept Inmeten - Matthé van Koetsveld (GWSW OPERA BV)

Matthé vertelde over de lopende proefneming om het proces van inmeten op basis van GWSW-conforme bestanden geheel in linked data te laten plaatsvinden. Mooie samenwerking van GWSW OPERA BV (<https://gwsw-opera.nl/>) met gemeenten Zwolle, Almere en Bunschoten, een landmeetbedrijf en een app-bouwer.

Afgelopen jaren is veel energie gestoken in zaken die randvoorwaardelijk zijn om op deze manier te kunnen werken: specificatie van heen- en terugbestanden, bouwen apps, maken conformiteitsklassen, inrichten architectuur, opzetten oploadserver (GWSW InteractiePlatform), opstellen InformatieLeveringsSpecificatie. Gebruik is afgelopen maanden getest bij de drie gemeenten met hun contractpartners en de resultaten zijn veelbelovend. Technisch kan het, en de gemeentelijke beheerders zijn tevreden over de resultaten en potentie.

Eric O.: Dank voor de duidelijke toelichting. In de proefneming komen veel zaken die eerder in het overleg besproken zijn, bij elkaar: laagdrempelig instappen (storytelling), simpel beginnen, voorlopers bij elkaar brengen, gewoon gaan doen, veel potentie voor linked data.

Peter reageert op de toelichting van de PoC dat revisieverwerking als logisch vervolg van inmeten een heel interessante use case is. In Roosendaal werken ze daar hard aan en elders lopen ook verkenningen.

Eric O. reageert dat Stichting RIONED daar ook actief is om te verkennen wat nodig is om de kwaliteit en verwerking van revisies te professionaliseren. Naar analogie van rioolinspectie zijn wellicht dataformaat, validator, kwaliteitseisen, contractteksten, richtlijnen, werkinstructies, normen, opleidingen, certificering e.d. nodig. Zou alles bij elkaar een flinke opgave zijn, maar ook een belangrijke stap naar betere basisdata.

5. Planning volgende GWSW versie

De volgende GWSW-versie zal een set kleine wijzigingen bevatten (feedback van gebruikers en afstemming met IMBOR). Ook zullen drie deelmodellen in meer of mindere mate opgenomen worden, gericht op proefprojecten: GWSW-Gemalen, GWSW-Maatregelen en GWSW-Persleidingen.

De planning is nu dat GWSW versie 1.7 in juli 2024 gepubliceerd zal worden. Wijzigingsvoorstellen kunnen daarin meegenomen worden als ze uiterlijk begin maart 2024 ingediend zijn, zodat werkgroep GWSW-Basis het eind maart kan bespreken. Publieke consultatie zal zijn in april/mei, en formele vaststelling in juni 2024.

Als eerste stap in het BORIUS-programma zorgt Stichting RIONED voor volledig conformeren van het GWSW aan de NEN 2660-2, de gezamenlijke modelleerbasis, en daarmee aan IMBOR-LD. Dat is naar verwachting in Q1 2024 afgerond en via Github gespecificeerd. Er zal een transformatie komen van GWSW 1.x naar GWSW 2.0, en beide informatiemodellen én daarop gebaseerde datasets zullen enkele jaren naast elkaar bestaan om partijen tijd te geven over te stappen op GWSW 2.0.

Op enig moment zal de stap gemaakt worden om het GWSW te modelleren en de uitwisseling in te richten conform NEN 2660-2. Dat is een majeure wijziging, leidend tot GWSW 2.0. Bedoeling is dat te koppelen aan de integratie met IMBOR en GWSL tot een eerste werkende versie van BORIOUS.

9. Rondvraag en sluiting

Thomas: Hoe is het GWSW internationaal ingebed? Welke spelers doen daaraan mee? Eric O.: In het verleden wel voorzichtig verkend, maar toen te ver voor de troepen uit. Nu zou er wel interesse zijn bij RIONED om internationale toepassing van het GWSW te verkennen, maar geen actieve inzet. Kom gerust als je kansen ziet. Het enige dat speelt is de interactie met de EN13508-serie, deel 2 voor rioolinspectie, deel 3 voor rioolreiniging en deel 4 voor gemalen en andere randvoorzieningen. Daarbij proberen we de GWSW-/RibX-ervaringen internationaal te delen en versterken.

Thomas: Idealiter zou rondom het GWSW ook een 'low code' beweging ontstaan, zoals bijvoorbeeld wel al bij gemeente Rotterdam heeft geleid tot tientallen apps en tooltjes die makkelijk toepasbaar zijn, zorgen voor waardetoevoeging op allerlei terreinen en dus veel enthousiasme wekken. Wie pakt de handschoen op?

Er is nog altijd een vacature voor een leverancier van rioleringssoftware in het Centraal College van Deskundigen Datastandaarden. Er zijn geen kandidaten. SIG-BOR heeft naar aanleiding van vorige vergadering aangegeven dat zij nu geen interesse hebben een vertegenwoordiger voor het CCvD-D te leveren. Bij toetreden van CROW/IMBOR tot het CCvD-D zal opnieuw hierover gesproken worden. Hopelijk is op korte termijn een ander lid van het Leveranciersoverleg bereid in het CCvD-D zitting te nemen.

Eric sluit de vergadering en dankt de deelnemers voor hun inbreng. Het volgende GWSW leveranciersoverleg zal zijn in november 2024, tenzij er eerder behoefte is. Eric zal in voorjaar 2024 een datumvoorstel doen.